

Seletuskiri

1. Mäeeraldise saamise vajaduse põhjendus, kasutamise eesmärk ja maavara kasutusala

AS Jiffy Products Estonia on turba tootmise ja töötlemise ettevõtte, kellele kuulub Eestis 15 turbatootmisala. Käesolev keskkonnaloa taotlus on esitatud menetluse M-109133 muutmistaotlusena, seega palume see KOTKAS ka vastava menetlusega siduda, kuna esmataotluse esitamise aja tõttu ei ole võimalik seda muutmistaotlusena vormistada.

Kõrsa turbatootmisala laiendamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamiseks on OÜ Inseneribüroo STEIGER koostanud KMH aruanne (töö nr 20/3219), mis on tunnistatud nõuetele vastavaks KeA 02.02.2026 korraldusega nr 6-3/26/273-3. Tulenevalt Keskkonnaameti 02.04.2026 kirjast nr DM-109133-4 on Kõrsa turbatootmisala keskkonnaloa taotlust täiendatud vastavalt KMH aruandes kajastatud informatsioonile.

Kõrsa turbatootmisala maavara kaevandamise luba number L.MK.PM-13270 kehtis kuni 20.12.2019 a. Loa kehtivusperioodil ei olnud võimalik kogu tootmisala turbavaru ammenda, mille tõttu soovib AS Jiffy Products Estonia kaevandamise luba pikendada. Uue loa soovitakse laieneda Kõrsa turbamaardlal maksimaalses ulatuses põhja ja ida suunas. Vastavalt MaaPS § 68 lg 3 p 2 on mäeeraldise laienemine vajalik sellise maavara kaevandamiseks, mille hilisem iseseisev kasutamine ei ole majanduslikult põhjendatud.

Kõrsa turbatootmisalal on seisuga 31.03.2018 a läbi viidud jääkvaru hindamise tööd, mille alusel on korrigeeritud Kõrsa turbamaardla andmeid. Käesolev kaevandamise loa taotlus baseerub jääkvaru uuringu aruandel seisuga 31.03.2018 ning Pärnu rajooni Kõrsa turbamaardla lääneosa detailuuringu aruandel. Kõrsa turbatootmisalal turba tootmisega jätkamisega tagatakse kasutusele võetud turbavaru säästlik kasutamine.

Kõrsa turbatootmisalalt toodetud turvast kasutatakse eeskätt aianduses, põllumajanduses. Keskkonnaloa taotletakse 30 aastaks, maksimaalse kaevandamise aastamääraga 7 tuh t.

2. Mäeeraldise maa-ala ja selle lähiümbruse kirjeldus

Taotletav Kõrsa turbatootmisala paikneb Pärnu maakonnas Pärnu linnas Kõrsa turbamaardlas (registrikaart nr 0092). Mäeeraldis ja selle teenindusmaa asuvad Eesti Vabariigile kuuluval katastriüksusel Kõrsa turbaraba (tunnus 56801:005:0160), Taali metskond 5 (tunnus 56801:005:0277), Taali metskond 94 (tunnus 56801:001:1157), Taali metskond 96 (tunnus 56801:001:1159), Kõrsasoo (tunnus 56801:001:1364), Taali metskond 95 (tunnus 56801:001:1158) ja Taali metskond 1 (tunnus 56801:005:0276).

Mäeeraldise kirdenurka jääb Kõrsa kinnistu (tunnus 56801:001:1363), idast, lõunast ja edelast piirneb Kõrsa turbatootmisala Taali metskond 5 kinnistuga (tunnus 56801:005:0277), läände jääb Nurmeotsa (tunnus 56801:001:1273), Luhaoja kinnistu (tunnus 56801:001:0376) ja Tormi kinnistu (tunnus 56801:001:1035), loodesse Lilleoru kinnistu (tunnus 56801:001:0023). Mäeeraldise põhjanurka jääb Pihlaka kinnistu (tunnus 56801:001:0165), Sarapuu kinnistu (tunnus 56801:001:0149), Vainu kinnistu (katastritunnus 56801:001:0756) ning Lohu kinnistu (tunnus 56801:001:0763). Taotletav Kõrsa turbatootmisala ümbritseb Kõrsa II turbatootmisala põhja-, lõuna- ja idaküljest.

Läbi kirde poolt paikneva ammendatud turbatootmisala tuleb Pärnu-Tori tugimaanteelt nr 59 mäeeraldiseni kohalik tee, mida mööda toimub turba väljavedu. Elektri- ja sideliine või muid kommunikatsioone mäeeraldises piires ei ole. Vahetult mäeeraldisest läänes paikneb Sindi-Papiniidu kõrgepingeliin (35 – 110 kV), keskpingeliin PUSTU:SND (1 - 20 kV) ning keskpingeliin RAEKÜLA:SND (1 – 20 KV).

Kõrsa turbatootmisala kuivendussüsteemi vesi juhitakse Sindi ojja.

Mäeeraldises piires ja lähiümbruses ei ole loodus- või muinsuskaitse all olevaid objekte.

3. Andmed tehtud geoloogiliste uuringute kohta, maardla lühikene geoloogiline ja hüdrogeoloogiline iseloomustus

Kõrsa turbamaardlat on selle registrikaardi andmetel uuritud varasemalt kuuel korral:

- Kõrsa turbamaardla eeluuringu aruanne (Eesti NSV Geoloogia Valitsus, V. Salo, 1980, EGF 5189);
- Pärnu rajooni turba ja sapropeeli otsingulis-hinnanguliste tööde aruanne (Eesti NSV Geoloogia Valitsus, M. Orru, 1986, EGF 5235);
- Pärnu rajooni Kõrsa turbamaardla lääneosa detailuuringu aruanne (TK Eesti Geoloogia, V. Salo, 1988, EGF 5251);
- Pärnu maakonna Lavassaare, Pööravere, Mõrdma, Kavasoo, Viira, Möksi, Kõrsa, Rääma, Tolkuse ja Võlla turbamaardlate tootmisalade järeluuringu aruanne (RE Eesti Geoloogiakeskus, R. Ramst, 1993, EGF 5273);
- Kõrsa turbamaardla aktiivse ja passiivse tarbevaru osalise mahakandmise seletuskiri (varu seisuga 28.11.2008) (OÜ Inseneribüroo STEIGER, E. Rannik ja T. Triisberg, 2008, EGF 8139);
- Kõrsa turbamaardla Kõrsa turbatootmisala ja Kõrsa II turbatootmisala mäeeraldisete jääkvaru uuringu aruanne (varu seisuga 31.03.2018. a) (OÜ Inseneribüroo STEIGER, R. Ramst ja C. Kaasik, 2018, EGF 8924).

Järgnev geoloogiline ja hüdrogeoloogiline lühikirjeldus põhineb 2018. a tehtud jääkvaru uuringu ning Pärnu rajooni Kõrsa turbamaardla lääneosa detailuuringu aruandes toodule.

Kõrsa turbatootmisala paikneb Lääne-Eesti madaliku kaguserval madalas soostunud nõos. Aluspõhjas avanevad siin Kesk-Devoni ladestiku Pärnu lademe liivakivid, savid ja dolomiidid. Kvaternaari setete kogupaksus on 10 - 15 m. Moreenil lasub mõne meetri paksune jääjärvelise savi ja liivsavi kiht ning viimasel omakorda Balti mere erinevate arengustaadiumite liiv ja saviliiv.

Pinnakatte pealmiseks kihiks oleva turbalasundi paksus ulatub Kõrsa turbatootmisalast lääne poole jääval looduslikus seisundis alal üle 4 m, mäeeraldises piires on see kaevandamise ja lasundi tihenemise tõttu valdavalt 0,5 - 1,5 m vahemikus. Paiguti on turba lamamis ka 0,1 - 0,4 m paksune järvemudakiht.

Kõige ülemiseks põhjaveekihtiks on vaadeldaval alal soosetete veekiht. Veekiht on vabapinnaline ja toitub peamiselt sademetest, selle veetasel on iseoolse kuivendusega alandatud 0,5 - 1 m sügavusele maapinnast. Soosetete vesi on madala mineralisatsiooniga (kuni 0,2 g/l), spetsiifiliste omaduste (pruunikas värvus, iseloomulik lõhn ja maitse) tõttu ei kasutata seda joogi- või tarbeveena.

Meresetete veekiht on seotud peeneteraliste Antsülusjärve liivadega. Veekiht on vabapinnaline, veetase on kuni 1,5 m maapinnast.

Liustikusetete veekiht on seotud moreenis esinevate kruusa- ja liivarikkamate läätsede või vahekihtidega. Vesi on vabapinnaline või nõrgalt survealine, veetaseme kõikumise amplituud salvkaevudes on 2 - 3 m. Kuna moreeni veeandvus on väike ja veetase ebastabiilne, kasutatakse seda veekihti vaid väheste ümbruskonna majapidamiste salvkaevudes.

Pärnu veehorisont on seotud Kesk-Devoni liivakividega. Kivimite filtratsioonikoefitsient jääb vahemikku 4 - 6 m/d. Kesk-Alam-Devoni põhjaveekogumi vett kasutatakse ümbruskonna asulate ja majapidamiste veevarustuses.

Kõrsa turbamaardla lääneosas on 1988. a detailuuringu andmeil turbalasundi paksus valdavalt 1,5 - 2,5 m. Vähelagunenud rabaturbad (peamiselt fuskumiturvas ja meediumiturvas) moodustavad peaaegu kogu lasundi, vaid kõige alumine mõnekümne sentimeetri paksune kiht koosneb hästilagunenud villpeasfagnumiturbast või siirdesoo puu-rohuturbast.

Käesolevaks ajaks on Kõrsa turbatootmisala mäeeraldisel turba jääkpaksus valdavalt alla meetri (keskmine paksus uuringupunktides 0,83 m). Vähelagunenud rabaturvas moodustab ligikaudu kaks kolmandiku lasundi kogupaksusest. Üle meetri on lasundi paksus mäeeraldisel edelaserval ning kirdeotsas vanade karjäärade alal. Vähelagunenud turba lamamis oleva hästilagunenud turba tuhasus on üle 35%, mis ei vasta turbale kui maavarale esitatavatele kvaliteedinõuetele.

Jääkvaru uuringu käigus Kõrsa turbatootmisala mäeeraldiselt 3 punktist võetud turbaproovide üldanalüüsi tulemuste kohaselt koosneb lasund peamiselt vähelagunenud fuskumi- ja magellaanikumiturbast, mille lamamis on suure lagunemisastmega ja kõrge tuhasusega villpea-sfagnumiturvas. Siirde- ja madalsooturbad puuduvad. Vähelagunenud turba keskmine lagunemisaste on aktiivse tarbevaru 10 plokis 11%, keskmine looduslik niiskus 88,65% ja keskmine tuhasus 17,25% (tabel 3.1). Hästilagunenud turba vastavad näitajad aktiivse tarbevaru plokis 9 on 31%, 86,15% ja 18,46%.

Aktiivse tarbevaru plokis 11 on vähelagunenud turba keskmine lagunemisaste 12%, keskmine looduslik niiskus 91,18% ja keskmine tuhasus 3,68%. Passiivse tarbevaru plokist 12 võetud hästilagunenud turba proovide tuhasus oli üle 35% ja ei vasta seega keskkonnaministri 21.04.20005 käskkirjaga nr 29 turbale kui maavarale esitatud kvaliteedinõuetele. Ka Eesti Geoloogiakeskuse 1993. a järeluuringu andmeil oli selle plokki tuhasus kõrge (keskmiselt 27,8%) ja varu arvati passiivseks.

Aktiivse tarbevaru plokis 14 on 1988. aasta detailuuringu andmetel turba keskmine lagunemisaste 38% , keskmine looduslik niiskus 91,4% ja keskmine tuhasus 6,1%. Vastavad näitajad aktiivse tarbevaru plokis 8 on 11%, 94,1% ja 2,3%.

Turbaproovide laboratoorse analüüsi tulemused on esitatud kokkuvõtlikult tabelis 3.1.

Table 3.1 Kõrsa turbatootmisala mäeeraldise turba üldtehnilised näitajad

Varu jaotus	Turba keskmised kvaliteedinäitajad			Mahult kaalule üleviimise koef
	Looduslik niiskus, %	Tuhasus, % kuivainest	Lagunemisaste, %	
Plokk 14 aT Hästilagunenud turvas	91,4	6,1	38	0,212
Plokk 15 aT vähelagunenud turvas	94,1	2,3	11	0,119
Plokk 9 aT, hästilagunenud turvas	86,15	18,46	31	0,212
Plokk 10 aT, vähelagunenud turvas	88,65	17,25	11	0,132
Plokk 11 aT, vähelagunenud turvas	91,18	3,68	12	0,126
Plokk 12 pT, hästilagunenud turvas*	81,57	41,70	33	

* väga kõrge tuhasuse (> 35 % kuivainest) tõttu ei vasta turbale kui maavarale esitatavatele kvaliteedinõuetele

aT aktiivne tarbevaru

pT passiivne tarbevaru

4. Mäeeraldise piiride ja sügavuste põhjendus koos kaevandamisele kuuluvate varude määramisega

Kõrsa turbatootmisala mäeeraldis hõlmab Kõrsa turbamaardla maavaru plokkide, 9 aT (hästilagunenud turvas), 10 aT (vähelagunenud turvas), 11 aT (vähelagunenud turvas) 14 aT (hästilagunenud turvas) ja 15 aT (vähelagunenud turvas). Aktiivse tarbevaru plokkide 14 aT ja 15 aT hõlmatakse 95,06 ha ulatuses, hõlmamata jääb plokist 14 aT ala pindalaga 1 937,29 ha mahus 1 203 tuh t ning plokist 15 aT ala pindalaga 1 791,63 ha mahus 2 596 tuh t. Kõrsa turbatootmisala laiendamine tagab säästliku maavaravaru kasutamise, kuna tegemist on olemasoleva tootmisalaga külgnevate ja iseseisvalt mittekaevandatava ressursiga. Taotletava teenindusmaa pindala on 204,19 ha, sh mäeeraldis 168,40 ha.

Tulenevalt ammendatud turbatootmisala korrastamise kohustusest ja vajadusest, tuleb jätta mäeeraldise põhja ~ 0,2 m paksune jääkturba kiht. Antud kiht on vajalik, et luua eeldus ammendatud Kõrsa turbatootmisala taastamine sooks. Kirjeldatud jääkihti jääv maavara kogus arvatakse kaevandatavast varust välja ja seda loetakse tehnoloogiliseks maavaravaru kaoks. Taotletava maavaravaru kadu 0,2 m paksuses jääkkihis on leitav: *hästilagunenud turba pindala (148,82 ha) x jääkkihi paksus (0,2 m) x hästilagunenud turba mahult massile ülemineku koefitsient (0,212) = jääkkihi maht (63 tuh t).*

Tabel 4.1 Taotletav maavaravaru (seisuga 31.03.2019)

Plokk	Maavara	Pindala, ha	Taotletav varu kogus, tuh t	Kadu (taandatud täpsusele 1 tuh t)	Kaevandatav kogus, tuh t
14 aT	Hästilagunenud turvas	95,06	82	43	39
15 aT	Vähelagunenud turvas	95,06	220	-	220
9 aT	Hästilagunenud turvas	53,76	54	23	31
10 aT	Vähelagunenud turvas	6,99	14	-	14
11 aT	Vähelagunenud turvas	19,58	19	-	19
Kokku	Hästilagunenud turvas	148,82	136	66	70
	Vähelagunenud turvas	121,63	253	-	253

Kõrsa turbatootmisala mäeeraldisel lasuva maavara kaevandamise koguste üleviimisel mahult massile tuleb kasutada vastavalt plokkidele tabelis 3.1 toodud koefitsiente.

Kõrsa turbatootmisala keskkonnaluba taotletakse 30 aastaks maksimaalse aastase kaevandamise mahuga 7 tuh t. Kui taotletud aja jooksul ei õnnestu kogu maavara väljata, tuleb keskkonnaluba pikendada või taotleda alale uus luba.

5. Kaevandamise käigus eemaldatava mulla kogus, selle ladustamine ja kasutamise kirjeldus. Kavandatav tehnoloogia

Kõrsa turbatootmisalal on osaliselt kaevandamise ettevalmistustööd tehtud – sh mets raadatud, sugekiht eemaldatud, kuivendusvõrk ja teenindusteed rajatud. Ettevalmistustöid on vaja teha mäeeraldisel põhja- ja lääneosas pindalal ~94 ha, kus on vaja teha raadamistöid, eemaldada 0,2 m paksune sugekiht koguses 188 tuh m³ (16 tuh t). Alal jätkatakse olemasoleva taristu hooldamist ja vajadusel tehakse rekonstrueerimistöid.

Turba tootmist jätkatakse freesmeetodil. Freesmeetodil kaevandamise tootlikkus sõltub kaevandatava turbalasundi kuivamistingimustest ja kvaliteedist. Hästilagunenud turba puhul on freesitava kihi paksus keskmiselt 10 mm ühes tsükli. Tootmistsükkel koosneb turbakihi freesimisest õhukeste kihtidena, freesitud turba pööramisest, vallitamisest, kogumisest ja aunatamisest. Turvas aunatakse väljaveoteede äärde. Aunade kõrgus oleneb kasutatavatest masinatest, turbaliigist ja kogumishooaja kestvusest. Pärast kogutud turba aunatamist, toimub materjali laadimine ning turvas veetakse autotranspordiga sadamasse või otse tarbijani.

Mäeeraldisel piiril, kus turvast ei ole võimalik freesmeetodil kaevandada, toodetakse plokkurvast. Turba plokkide lõigatakse spetsiaalse ekskavaatori külge kinnitatud labidaga kihti vähelagunenud turbast. Lõigatud plokkid asetatakse kaevandamata alale kuivama,

kuni nende niiskus on vähenenud ~50 %. Et plokid kuivaksid ühtlaselt, on vaja neid pöörata. Plokkide suurus oleneb tootjast ja kliendi vajadustest.

Turba kaevandamisel loetakse tootmisperioodiks ajavahemikku mai keskpaigast kuni augusti lõpuni. Kõrsa turbatootmisala kuivendussüsteemi vesi juhitakse Sindi oja. Kõrsa ja Kõrsa II turbatootmisala väljakutelt ärajuhitava kuivendusvee hulk leitakse selle valgala korrutamisel valgale langeva pikaajalise keskmise sademete hulgaga, millest on lahutatud aurumise osakaal. Pärnu RJ 1991 – 2020 aastate kliimanormi andmetel on keskmine sademete hulk 761 mm aastas. Aurumine on keskmiselt 450 mm aastas. Kõrsa tootmisaladelt eesvoolu juhitud kuivendusvee pindalaks kujuneb mäeeraldiste pindalast lähtuvalt ligikaudu 242,58 ha, seega kujuneb eesvoolu juhitaavaks vooluhulgaks arvutuslikult ligikaudu 755 tuh m³/a. Võrreldes praeguse Kõrsa II turbatootmisala keskkonnaloas lubatud vooluhulgaga 439 tuh m³/a lisandub taotletavalt 316 tuh m³/a. Käesoleva taotlusega on liidetud kehtiv veeluba nr L.VV/325165 taotletava loaga ning korrigeeritud väljalaskme seirepunkti vastavalt taotletava tootmisala piiridele. Taotlevale keskkonnaloale liidetav veeluba hõlmab ka Kõrsa II turbatootmisala vooluhulkasid, seega võib käesoleva loa väljastamisel loa nr L.VV/325165 tühistada.

Eesvoolu juhitaav vesi tuleb eelnevalt settebasseinides setitada. Lähtuvalt taotlusele lisatud hüdroloogilisest hinnangust tuleb taotletava Kõrsa turbatootmisala kuivendamise ja kaevandamise projekti koostamise käigus settebasseinid uuesti dimensioneerida vastavalt projekteeritavale kuivendusvõrgule ning vooluhulkadele.

Turba kaevandamise tootmisprotsessis kaevandamise jäätmeid ei teki. Vastavalt Maapõuseaduse § 50 lg 6 tuleb kaevandamisjäätmekava taotlusele lisada vaid jäätmete tekkimisel. Taotleja on teadlik, et juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamisjäätmekava esitada.

6. Kavandatava kaevandamise keskkonnamõju võimalik ulatus ja esineda võivad avariiolekorrad

Turba kaevandamine suuremal pindalal kui 150 ha on keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (§ 6 lg 28) kohaselt olulise keskkonnamõjuga tegevus. Kuna taotletava mäeeraldise pindala on suurem kui 150 ha on läbi viidud keskkonnamõju hindamine (KMH) (OÜ Inseneribüroo STEIGER; töö nr 20/3219). **Täpsem keskkonnamõjude hindamine on esitatud Keskkonnaameti poolt heaks kiidetud KMH aruandes ning käesoleva taotlusega on esitatud vaid kokkuvõte olulisematest taotletaval mäeeraldisel kaevandamisega kaasnevatest mõjudest.**

Kõrsa turbatootmisalal on turba kaevandamine võimalik minimaalse keskkonnamõjuga, kui jälgitakse keskkonnamõju hindamisel antud soovitusi. Kavandataval tegevusel on oluline rakendada ohutusnõudeid ja leevendusmeetmeid, selleks et vältida või minimeerida kavandatava tegevusega eeldatavalt kaasnevat negatiivset keskkonnamõju.

Turba tootmise ja väljaveoga kaasneva müra leevendusmeetmeteks on tootmisel kaasaegse tehnika kasutamine, mis tekitab vähem müra, eeldusel, et need on tehniliselt korras. Samuti aitab müra levikut piirata ning parandada ka visuaalset efekti kõrghaljastuse olemasolu ümber tootmisala. Sõltuvalt puistu omadustest võiks metsariba laius olla suurem kui 60 m, et esineks müra summutav efekt. Turba tootmise ja väljaveoga kaasnevate osakeste paiskumise leevendusmeetmeteks on hinnata peenosakeste levikut

visuaalselt ning vajadusel korrigeerida tootmistegevust või tugeva tuule korral (alates 12 m/s) tootmine peatada. Võimalike osakeste levimist transpordil aitab takistada väljaveoks kasutatavate teede niisutamine, veoautode poolhaagiste katmine koormakattega ning sõidukiiruse vähendamine ning tuule suuna jälgimine ja sellega arvestamine freesturba tootmise tööprotsesside planeerimisel. Pinnase ja põhjavee reostumise vältimiseks tuleb masinaid ja seadmeid tankida, remontida ja hooldada mäeeraldise teenindusmaal oleval hooldusplatsil. Enne masinatega tööle asumist tuleb veenduda nende korrasolekus. Turbatootmisalalt äravoolavas kuivendusvees heljumi sisalduse vähendamiseks tuleb veel lasta eelnevalt settebasseinides settida. Settebasseine tuleb puhastada regulaarselt ja vähemalt üks kord aastas. Turbatootmisala tuleb tootmiseks ette valmistada väljaspool lindude pesitsusperioodi. Töödeks sobilik aeg on 15.08 – 01.03. Rohekoridoris paikneva turbatootmisala osas rajada kogujakraavile kas truupidega ülekäigukohad või laugete nõlvadega kraavid risti rohekoridoriga.

Taotletava Kõrsa turbatootmisala mäeeraldise ega selle teenindusmaa piires ei ole elektri- ja sideliine ega muid kommunikatsioone. Taotletava turbatootmisala ümbruskond on suhteliselt tihedalt asustatud. Lähimad elamud asuvad kavandatavast mäeeraldisest vähemalt ~90 m kaugusel lääne ja põhja suunas, lähim majapidamine asub Sindi linnas asuvas Metsa tn 5 kinnistul. Täna kehtiva maapõueseaduse (RT I, 08.07.2025, 59) kohaselt tuleb juhul, kui mäeeraldis või selle teenindusmaa asub elamule lähemal kui 100 m lisandada taotlusele selle kinnistu omaniku nõusolek. Kõrsa turbatootmisala esmataotluse ajal, mille alusel on taotlus menetlusse võetud, kehtis maapõueseaduse vanem redaktsioon (RT, 21.12.2019, 11), mille kohaselt vastav nõue puudub. Maapõueseaduse § 130 lg 2 sätestab, et enne täna kehtiva seaduse jõustumist esitatud taotlusele kohaldatakse taotluse menetlusse võtmise ajal kehtinud õigusnorme, kui käesoleva seaduse jõustumise ajaks on selles menetluses algatatud keskkonnamõjude hindamine. Taotletav turbatootmisala on kuivendusest mõjutatud ning seal on inimtegevusest mõjutatud rabade ja metsade elupaigad, kuid valdavas osas on seal säilinud taimkate. Turbatootmisala ettevalmistamise käigus on vajalik puistu raadada ja rajada kuivendusvõrk ning eemaldada sugekiht. Taotletav turbatootmisala kattub III kaitsekategooria lindude tedre (kattumine taotletava mäeeraldisega) ning väikekoovitajaga (kattumine taotletava mäeeraldise teenindusmaaga) elupaikadega. Taotletava Kõrsa turbatootmisala läheduses Natura 2000 alad puuduvad.

Turba kaevandamisega tekivad jäätmeseaduse mõistes kõrvalsaadused, mille edasine kasutamine ilma täiendava töötlemiseta on kindel. Turvast toodetakse aasta kuival ja soojal perioodil, seega üheks keskkonnaavariiks on tulekahju tekkimine. Masinate ja seadmete töötamisel turbatootmisalal võib ettevaatamatuse või rikke korral sattuda pinnasesse või vette määrideõli ja kütust. Reostus võib kraavide kaudu kanduda edasi eesvooludesse. Keskkonnaavariide ärahoidmiseks tuleb järgida ohutusnõudeid. Kavandatava tegevusega kaasneb mõningane müra ja tahkete osakeste levik, mis aga lähimate elamute juures ei ületa õigusaktides ettenähtud piirmäärasid.

Kõrsa turbatootmisalal on säilinud kuivendusest mõjutatud raba- ja turvasmuldadel metsadele iseloomulik taimkate, mis turba tootmiseks ettevalmistavate tööde käigus tuleb eemaldada. Pärast maavara ammendamist ala korrastatakse taastuvaks sooks, mille tulemusena taimestik ajapikku taastub. Loomade seisukohast toimub elupaiga kadu või kvaliteedi langus, mis pärast kompenseeritakse ala korrastamisega. Masinate ja inimeste liikumine turbaväljadel loomi ei ohusta ega nende liikumist oluliselt ei häiri.

Taotletav Kõrsa turbatootmisala kattub osaliselt tedre elupaigaga, mis osaliselt kaob, ning taotletava ala teenindusmaa kattub väikekoovitaja elupaigaga, millele kavandatud tegevus olulist mõju ei avalda. Tootmisala tuleb ettevalmistada väljaspool lindude pesitsusperioodi vältimaks munade kahjustumist ja linnupoegade hukkumist. Kaitsealad, sh. Natura 2000 võrgustikku kuuluvad alad kavandatud tegevuse piirkonnas puuduvad.

Taotletaval Kõrsa turbatootmisalal ega selle lähiümbruses ei ole riigi kaitse all olevaid kultuurimälestisi, kuid ala kattub pärandkultuuri objektiga Lanksaare raba turbavõtukoht, mis ei ole kaitse all. Kavandatud tegevuse läbiviimisel tuleb arvestada kultuuriväärtusega leidude ja arheoloogilise kultuurikihi ilmsikstuleku võimalusega. Kui tööde käigus satutakse arheoloogilistele leidudele, on leidja kohustatud tööd katkestama, jätma leiukoha ning teatama sellest Muinsuskaitseametile.

7. Kaevandamisega rikutava maa korrastamine

Kõrsa turbatootmisala tuleb korrastada kogu ulatuses taastuvaks sooks (vt graafiline lisa 3). Mäeeraldise teenindusmaale rajatava taastuva soo kõlviku pindala on 204,19 ha.

Soo taastamise võimalikkuse tagamiseks jäetakse mäeeraldise põhja ~0,2 m paksune turba jääkkiht, et luua sobivad kasvutingimused turbasamblale. Lisaks õhukese turbakihi olemasolule on soo taastamise seisukohalt oluline tagada korrastataval alal reguleeritud ning stabiilne veerežiim. Soo taastamisel on oluline hoida stabiilselt veetaset maapinnal. Viimast saab edukalt tagada jagades ammendatud ala vastavalt lamami reljeefile väiksemateks aladeks ehk terrassideks ja eraldada need reguleeritud ülevooluga veetõkettammidega. Sellise meetodi korral rajatakse korrastavale alale mitmeid terrasse, mille veetase on erineva tasemega, samas on kogu ala ühtlaselt üle ujutatud. Suurvee perioodil liigvee ära juhtimiseks, tuleb korrastamistööde ajal olemasolevatele väljavooludele rajada veetaseme regulaatorid, mida saab vastavalt veeseisule kas sulgeda või avada. Tehnilise korrastamise järel tuleb vajadusel alale laotada ka turbasambla fragmente, et kiirendada selle levikut ja kasvu.

Enne lõplike korrastamistöödega alustamist tuleb koostada korrastamise projekt, kus määratakse vastavalt ammendatud ala reljeefile täpsed tehnilised lahendused soo taastamise tingimuste loomiseks. Korrastamise käigus säilitatakse olemasolev teedevõrk.

Korrastamistööde maksumust ei ole mõistlik ega võimalik täna hinnata, kuna taotletava Kõrsa turbatootmisala eksploatatsiooniaeg on niivõrd pikk. Palume keskkonnaluba välja anda digitaalselt, saates selle riiklikus äriregistris määratud e-aadressile.

Taotleja:

Karmo Leemet
AS Jiffy Products Estonia
Juhatuse liige
/ allkirjastatud digitaalselt /

Taotluse koostas 27.05.2026. a:

Hendrik Klaas
OÜ Inseneribüroo STEIGER
Mäeinsener
/ allkirjastatud digitaalselt /